

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Kielcach IX Wydział Karny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogna Kuczyńska

Protokolant: st.sekr.sądowy Dorota Ziółkowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Kielcach A. P.

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2013 roku

sprawy P. G.

oskarżonego o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 27 listopada 2012 roku sygn. akt IX K 183/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kielcach.

Sygn. akt: IX Ka 228/13

UZASADNIENIE

P. G. został oskarżony o to, że w dniu 21 października 2010 roku w K. dokonał włamania do samochodu marki F. (...) o nr rej. (...) poprzez wyrwanie tylnych prawych drzwi pojazdu i uszkodzenia zamka a następnie usiłował dokonać zaboru w celu przywłaszczenia nieustalonego mienia o nieustalonej wartości nie mniejszej niż 500 zł. na szkodę M. H., tj. o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Kielcach wyrokiem z dnia 27 listopada 2012 roku w sprawie IX K 183/11 ustalając, iż oskarżony P. G. w dniu 21 października 2010 roku w K. poprzez szarpnięcie dokonał uszkodzenia klamki wewnętrznej drzwi tylnych prawych samochodu marki F. (...) o nr rej. (...) powodując straty w wysokości 165,37 zł. na szkodę M. H., czyn ten zakwalifikował jako wykroczenie z art. 124 § 1 k.w. i na podst. art. 62 § 1 i 2 k.p.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. w zw. z art. 400 k.p.k. umorzył postępowanie. Nadto na podst. art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 119 k.p.w. w zw. z art. 400 k.p.k. orzekł, iż koszty procesu ponosi Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł prokurator zaskarżając powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego P. G., zarzucając mu:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż oskarżony zachowaniem swoim nie zrealizował znamion zarzucanego mu przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. dopuszczając się jedynie wykroczenia z art. 124 § 1 k.w., podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy a w szczególności pierwsze zeznania pokrzywdzonego M. H. oraz pierwsze wyjaśnienia P. G., w których wyżej wymieniony przyznał się do przestępstwa, w powiązaniu z zeznaniami G. S. i M. D. oraz oględzinami rzeczy wskazują jednoznacznie, że oskarżony zachowaniem swoim zrealizował znamiona występku z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k.

II. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, a to art. 7 k.p.k. poprzez dowolną oceną zgromadzonego materiału dowodowego oraz przyznanie przymiotu pełnej wiarygodności kolejnym wyjaśnieniom oskarżonego, w których twierdził, iż wyjaśnienia z postępowania przygotowawczego co do okoliczności dostania się do samochodu M. H. są nieprawdziwe podczas gdy właśnie te pierwsze wyjaśnienia P. G. korespondujące z zeznaniami pokrzywdzonego winny stanowić podstawę rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy.

Powołując się na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kielcach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja prokuratora okazała się o tyle skuteczna, o ile doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania.

Nie wdając się w merytoryczne rozważania na temat zasadności podniesionych zarzutów w pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd I instancji rozpoznając przedmiotową sprawę wyszedł poza granice aktu oskarżenia, zaś zaskarżony wyrok nie zawiera rozstrzygnięcia w przedmiocie zarzutu postawionego oskarżonemu w akcie oskarżenia.

Na wstępie podkreślić należy, iż akt oskarżenia, jako skarga zasadnicza, nie tylko inicjuje postępowanie sądowe, ale także określa jego ramy, co ściśle łączy się z problematyką tożsamości czynu zarzucanego i przypisanego sprawcy. Ramy tych nie wyznacza jednak przyjęty w akcie oskarżenia opis czynu zarzucanego oskarżonemu ani też wskazana tam kwalifikacja prawna. Granice oskarżenia wyznacza bowiem zdarzenie historyczne, na którym zasadza się oskarżenie. Istotna jest zatem tożsamość czynu wyznaczona faktycznymi ramami tegoż zdarzenia (post. SN z 19.10.2010 r w sprawie III KK 97/10). Sąd nie jest zatem związany ani samym opisem, ani też kwalifikacją prawną czynu wskazaną przez oskarżyciela, wiąże go natomiast czyn jako zdarzenie faktyczne i tych granic przekroczyć już nie może.

O tym, czy sąd orzekł w wyroku w granicach aktu oskarżenia, decyduje tożsamość zdarzenia historycznego zarzucanego w skardze i przypisanego w wyroku. Znaczenie określenia "zdarzenie historyczne" obejmuje opisane w skardze zdarzenie faktyczne. Zdarzenie historyczne to pojęcie o szerszym znaczeniu niż pojęcie "czynu" oskarżonego, polegającego na jego działaniu lub zaniechaniu. Sąd może zatem inaczej, w porównaniu z twierdzeniami oskarżyciela, w akcie oskarżenia dokonać ustaleń w sprawie, nadać inną kwalifikację prawną stosowną do ustalonego stanu faktycznego, który może być niezgodny z twierdzeniami oskarżyciela. Identyfikacja czynu jest wyłączona, jeżeli w porównywalnych jego określeniach zachodzą tak istotne różnice, że według rozsądnej życiowej oceny nie można ich uznać za określenia tego samego zdarzenia faktycznego (tak wyrok SN z 2.03.2011r. w sprawie III K 366/10).

Zaznaczyć należy, iż wyjście poza ramy oskarżenia może nastąpić wtedy, gdyby w grę wchodziło przyjęcie - oprócz znamion czynu zarzucanego w akcie oskarżenia - ponadto innych zdarzeń lub znamion czynu w stosunku do czynu zarzucanego (rozszerzenie jego zakresu) albo zastąpienie go zupełnie innymi znamionami.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy wyszedł poza granice oskarżenia orzekając poza jego podstawą faktyczną. Sąd I instancji, po uprzednim uprzedzeniu stron, w trybie art. 399 § 1 k.p.k. o możliwości przyjęcia innej kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu przypisał P. G. czyn polegający na dokonaniu uszkodzenia klamki wewnętrznej drzwi tylnych samochodu marki F. (...) należącego do pokrzywdzonego M. H. i z uwagi na wartość powstałej szkody czyn ten zakwalifikował jako wykroczenie z art. 124 § 1 k.w.

Tymczasem zgodnie z art. 399 § 1 k.p.k. zmiana kwalifikacji prawnej czynu według innego przepisu prawnego może nastąpić jedynie w granicach oskarżenia. Dopuszczalne jest zatem inne określenie czynu i przyjęcie innej niż w zarzucie kwalifikacji prawnej nowo przypisanego czynu, jednakże nowo opisany czyn musi mieścić się w granicach wyznaczonych wyłącznie przez takie zdarzenie faktyczne, jakie oskarżyciel ujął w opisie zarzucanego oskarżonemu czynu.

W doktrynie przyjmuje się, że granice oskarżenia są utrzymane wówczas, gdy czyn przypisany w wyroku, mimo zmienionej kwalifikacji prawnej, dotyczy tego samego zdarzenia historycznego, które stanowiło podstawę zarzutu określonego w akcie oskarżenia, przy czym kryteria tożsamości wyznacza zdarzenie faktyczne opisane w akcie oskarżenia, a nie każdy element tego opisu. W orzecznictwie przyjmuje się, że ramy tożsamości "zdarzenia historycznego" wyznaczają takie elementy jak identyczność przedmiotu zamachu, identyczność kręgu podmiotów oskarżonych o udział w zdarzeniu, a z reguły także tożsamość określenia jego czasu i miejsca (wyrok SN z 23 września 1994 r., OSNKW 1995, nr 1, poz. 9). Nie są to jednak elementy wystarczające i dla przyjęcia tożsamości (identyczności) czynu, uprawniającej do postąpienia w myśl art. 399 § 1 k.p.k., nie wystarczy sama tożsamość podmiotu przestępstwa, przedmiotu przestępstwa (zamachu, ochrony) i miejsca czynu, a nawet tożsamość pokrzywdzonego.

Jak wskazuje bowiem w jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy, pierwotnym warunkiem pozostania w granicach oskarżenia, o których mowa w art. 399 § 1 k.p.k., jest istnienie (zachowanie) choćby części wspólnych znamion czynu zarzuconego i przypisanego, zaś podstawa faktyczna odpowiedzialności, na której zbudowane zostało oskarżenie, tylko wtedy nie ulegnie zmianie, jeżeli chociaż część działania lub zaniechania przestępczego pokrywa się z takimi zachowaniami zarzucanymi w akcie oskarżenia. Istotne jest zatem to, by opisy czynów zarzucanego i przypisanego miały jakiś wspólny obszar, wyznaczony cechami (znamionami) tych czynów i aby fragmenty obrazów tychże czynów, chociaż częściowo nakładały się (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 czerwca 2005 r. w sprawie V K.K. 446/04).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, zauważyć należy, że w akcie oskarżenia prokurator określił granice oskarżenia poprzez zarzucenie oskarżonemu zachowania polegającego na dokonaniu włamania do samochodu marki F. (...) poprzez wyrwanie tylnych prawych drzwi pojazdu i uszkodzenia zamka a następnie usiłowania dokonania zaboru w celu przywłaszczenia nieustalonego mienia o nieustalonej wartości nie mniejszej niż 500 zł. na szkodę M. H..

Granice oskarżenia nie zostało natomiast objęte późniejsze działanie oskarżonego, czyli już następny wycinek rzeczywistości (inny fakt główny), polegające na uszkodzeniu mienia pokrzywdzonego, które to uszkodzenie według ustaleń sądu miało powstać kiedy oskarżony chcąc się wydostać z samochodu pokrzywdzonego chwycił za wewnętrzną klamkę i pociągając za nią w miejscu mocowania klamki wyłamał fragment tworzywa sztucznego zamykającego otwór do mocowania klamki, bowiem pokrzywdzony przytrzymał drzwi, uniemożliwiając oskarżonemu, do czasu przyjazdu policji, wydostanie się z pojazdu.

W sytuacji gdy oskarżonemu zarzucono przestępstwo usiłowania kradzieży z włamaniem, to działanie podjęte przez tego oskarżonego i polegające na dokonaniu uszkodzenia mienia już po wtargnięciu do pojazdu, ewidentnie wykracza poza ramy aktu oskarżenia, wyznaczające przedmiot procesu.

Porównanie zaprezentowanych wyżej okoliczności, dowodzi, że nie została zachowana tożsamość czynu (zdarzenia faktyczno-historycznego) zarzucanego P. G. w akcie oskarżenia z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i przypisanego mu w zaskarżonym wyroku z art. 124 § 1 k.w.

Wskazać także należy, iż pokrzywdzony M. H. nie składał wniosku o ściganie o czyn przypisany oskarżonemu przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku (k.206), która to okoliczność powinna być badana w pierwszej kolejności, przed ewentualnymi kwestiami przedawnienia karalności.

W tej sytuacji, skoro Sąd rozpoznając przedmiotową sprawę wyszedł poza granice aktu oskarżenia koniecznym stało się uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kielcach. Zachodzi zatem bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. Odnoszenie się natomiast do zarzutów podniesionych w apelacji prokuratora jest obecnie przedwczesne z uwagi na stwierdzone uchybienia.

Sąd I instancji rozpoznając sprawę ponownie oceni zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i poczyni ustalenia w oparciu o całość materiału dowodowego, zgodnie z zasadami określonymi w kodeksie postępowania karnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. orzekł jak w dyspozytywnej części wyroku.

SSO Bogna Kuczyńska